

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE STUDII EUROPENE
Școala Doctorală Relații Internaționale și Studii Europene

Rezumat

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
O analiză a sustenabilității contribuțiilor elvețiene pentru România

Coordonator științific:
Prof. univ. dr. Mircea Brie

Student-doctorand:
Christian Bergmann

Cluj-Napoca
2025

Tabla de conținut

1. Introducere.....	3
<i>Justificarea proiectului</i>	3
<i>Structura tezei</i>	3
2. Metodologia de cercetare și sursele de documentare	4
2.1. <i>Scopul tezei.....</i>	4
2.2. <i>Obiective</i>	4
2.3. <i>Rezultate preconizate.....</i>	4
2.4. <i>Întrebări orientative ale cercetării și ipoteze</i>	5
2.5. <i>Analiza surselor.....</i>	6
2.6. <i>Metode de cercetare.....</i>	6
2.7. <i>Contribuția potențială a prezentei teze</i>	10
2.8. <i>Analiza critică a proiectului nostru de cercetare.....</i>	10
3. Analiza literaturii de specialitate și cadrul teoretic.....	11
3.1. <i>Analiza literaturii de specialitate</i>	11
3.2. <i>Cadrul teoretic al relațiilor româno-elvețiene</i>	14
4. Prezentarea în profunzime a Programului de Cooperare Elvețiano-Român	15
4.1. <i>Alte programe europene de finanțare pentru România</i>	15
4.2. <i>Introducerea SRCP</i>	16
4.3. <i>Analiza de conținut a SRCP.....</i>	18
5. Rezultatele analizei sustenabilității	18
6. Discuții, contribuții și îmbunătățiri.....	23
6.1. <i>Discuții.....</i>	23
6.2. <i>Contribuția</i>	24
6.3. <i>Îmbunătățiri.....</i>	25
7. Concluzii	32
Bibliografie	36

1. Introducere

Necesitatea de a evalua intervențiile economice sponsorizate de guvern și programele sociale recent implementate a devenit semnificativ mai puternică. Obligația Elveției de a evalua programele finanțate de guvern este codificată în mai multe surse. Una dintre acestea este articolul 170 din Constituția federală din 1999.¹ O altă sursă este Legea federală privind Adunarea Federală (Legea Parlamentului, ParlA) din decembrie 2002 (emisă în ianuarie 2024).

Justificarea proiectului

Primul motiv pentru această teză este: *responsabilitatea*. Aceasta evidențiază necesitatea unei analize cuprinzătoare a sustenabilității SRCP, ceea ce conduce la al doilea motiv al acestei teze: *integrarea*. Înțelegerea impactului pe termen lung al unui program este esențială, ceea ce conduce la al treilea motiv al acestei teze: *sustenabilitate*. SRCP, după cum sugerează și numele său, se referă la două țări: Elveția și România. Autorul acestei teze s-a născut în România, a crescut în Elveția și, în cele din urmă, a devenit cetățean elvețian. Acest lucru conduce la al patrulea și ultimul motiv pentru această teză: *afilierea*.

Structura tezei

Teza este organizată în șapte capitole

Capitolul 2. Metodologia cercetării și sursele de documentare. Capitolul doi prezintă metodologia tezei. *Capitolul 3. Analiza literaturii și cadrul teoretic* este împărțit în două părți; 3.1. prezintă evaluarea dintr-un punct de vedere teoretic mai larg și 3.2. prezintă cadrul teoretic al relației Elveției cu România și Uniunea Europeană. *Capitolul 4. Prezentarea Programului de Cooperare Elvețiano-Român și analiza inițială de conținut.* Capitolul prezintă SRCP și o analiză de conținut. *Capitolul 5. Rezultatele analizei sustenabilității.* Aici sunt prezentate rezultatele procesului de analiză a sustenabilității. *Capitolul 6. Discuții, contribuție și îmbunătățiri.* În acest capitol, discutăm contribuția și prezentăm îmbunătățirile.

Capitolul 7. Concluzii. Capitolul 7 este împărțit în trei subcapitole; unul examinează dacă scopul tezei a fost îndeplinit și dacă obiectivele au fost atinse; celălalt discută întrebările de cercetare și ipotezele și le raportează la rezultatele obținute. Teza se încheie cu câteva gânduri finale.

¹ *Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft*, 1999, (publicat în ianuarie 2008), Artikel 170 Überprüfung der Wirksamkeit, p. 50. Disponibil în limba engleză: www.fedlex.admin.ch. Accesat în noiembrie 2024.

2. Metodologia de cercetare și sursele de documentare

Teza se bazează pe mai multe metode de colectare a datelor. Cu toate acestea, analiza de conținut și ancheta, prin intermediul unui chestionar, sunt cele mai răspândite.

Tema de cercetare este Programul de Cooperare Elvețiano-Român și cele opt fonduri tematice ale sale. Acest capitol se concentrează pe desfășurarea tezei și pe sursele utilizate.

2.1. Scopul tezei

Această teză își propune să efectueze o analiză a sustenabilității Programului de cooperare elvețiano-român după încheierea acestuia în 2019. Analiza a avut loc în 2023, iar patru ani fără finanțare străină ne vor oferi date fiabile pentru a concluziona aspectul sustenabilității proiectelor implementate.

2.2. Obiective

Am încercat să nu exagerăm cu obiectivele și să ne concentrăm doar pe câteva obiective fezabile. Acest lucru ne-a ajutat să ne asigurăm că le-am atins și a asigurat validitatea și fiabilitatea ridicate ale întregii teze.

Obiectivul 1: Analiza contextului teoretic al Programului de Cooperare Elvețiano-Român pe baza unor teorii bine cunoscute ale Relațiilor Internaționale.

Obiectivul 2: Prezentarea unei descrieri complete a SRCP și efectuarea unei analize de conținut.

Obiectivul 3: Efectuarea unei analize a sustenabilității fiecărui fond tematic. Aceasta va oferi o perspectivă mai bună asupra impactului pe termen lung al SRCP, va contribui la deciziile viitoare de alocare a fondurilor și va formula recomandări privind punerea în aplicare a procedurilor pentru a îmbunătăți sustenabilitatea fiecărui fond tematic.

Obiectivul 4: Evidențierea îmbunătățirilor existente în relațiile bilaterale dintre Elveția și România, Elveția și Uniunea Europeană, și România și Uniunea Europeană.

2.3. Rezultate preconizate

Pe baza obiectivelor tezei, trebuie să discutăm câteva rezultate așteptate înainte de a descrie ipotezele. Rezultatele nu se bazează pe politici, instituții sau organizații, astfel încât nu ne așteptăm la nicio schimbare politică sau instituțională relevantă.

Credem în funcționarea generală a SRCP. Nu ne așteptăm ca fondurile tematice să își atingă obiectivele; ne așteptăm la un nivel de realizare mai mic de 50 %. De asemenea, credem că majoritatea proiectelor implementate, în special cele care nu sunt susținute de instituții guvernamentale, vor obține un scor scăzut în ceea ce privește sustenabilitatea. Credem că SRCP a îmbunătățit relațiile dintre Elveția și România. Atitudinea noastră pesimistă reiese din reputația oarecum negativă a țărilor est-europene în Occident - o reputație proastă, nu în general, ci în special, mai ales în ceea ce privește gestionarea eficientă a fondurilor străine. Nu am putut ascunde o anumită prejudecată față de beneficiar din cauza evenimentelor nefericite din ultimii 34 de ani.

2.4. Întrebări orientative ale cercetării și ipoteze

Următorul pas este conceptualizarea ipotezelor. Prin urmare, am formulat patru întrebări orientative de cercetare:

- *A funcționat programul sau intervenția?*
- *Măsurile implementate au atins obiectivele propuse?*
- *Ce tip de proiecte implementate sunt încă operaționale?*
- *A îmbunătățit SRCP relațiile bilaterale dintre Elveția și România?*

Dacă ne uităm la prima întrebare: *A funcționat programul sau intervenția?* observăm că se referă la funcționarea de bază a unei intervenții, măsurată prin parametri specifici precum eficiența, eficacitatea sau sustenabilitatea.

Următoarea întrebare: *Măsurile implementate au atins obiectivele propuse?* Aceasta este cea mai dificilă întrebare la care se poate răspunde. Nu putem izola efectele SRCP asupra schimbării situației socio-economice a României. Problema constă în formularea obiectivelor programului.

A treia întrebare: *Ce tip de proiecte implementate sunt încă operaționale?* Această întrebare se referă la sustenabilitatea și gestionarea proiectului. Sustenabilitatea este un concept larg în cazul nostru; îl vom aborda în capitolul privind conceptele de evaluare.

Ultima întrebare: *A îmbunătățit SRCP relațiile bilaterale dintre Elveția și România?* În acest caz, avem de-a face cu relații între instituții. Nu vom agrega întrebarea la un nivel general al relațiilor internaționale; considerăm că acest lucru este prea banal. Vom verifica pentru fiecare instituție implicată și vom trage o concluzie pe baza constatărilor noastre.

Putem formula setul nostru de patru ipoteze (H 1-4) derivate din întrebările de cercetare:

H₁. *Programul de cooperare elvețiano-român a funcționat la nivel operațional.*

H₂. *Obiectivele stabilite ale Programului de Cooperare Elvețiano-Român au fost atinse într-un grad ridicat (>66% rată de succes).*

H₃. *Majoritatea proiectelor implementate nu au fost sustenabile. Mai puțin de 50% sunt încă operaționale și doar cele gestionate de instituții guvernamentale sunt încă active.*

H₄. *SRCP a contribuit la îmbunătățirea relațiilor bilaterale dintre Elveția și România.*

2.5. Analiza surselor

Vom prezenta și discuta sursele utilizate în fiecare capitol în raport cu obiectivul acestuia, făcând distincție între sursele primare și cele secundare în funcție de capitol.

Pentru *capitolul 3.1. Evaluare. Teorie și concepte*. Acest capitol se bazează pe o prezentare aprofundată a evaluării, a teoriilor și conceptelor sale. Pentru a prezenta subiectul, am consultat numai surse secundare, ceea ce înseamnă numai *articole din reviste științifice și cărți* despre evaluare. Pentru *capitolul 3.2. Cadrul Teoretic al Relațiilor Elvețiano-Române*. Capitolul 3.2 abordează cadrul teoretic care stă la baza relațiilor dintre Elveția și România. Prin urmare, am consultat din nou *articole de reviste științifice și cărți* despre teoria relațiilor internaționale.

Pentru *capitolul 4. Prezentarea detaliată a Programului de Cooperare Elvețiano-Român*.

Acest capitol prezintă și descrie obiectul nostru de interes, SRCP. De asemenea, se ocupă de analiza conținutului. Prin urmare, am consultat sursele primare emise de guvernul elvețian. *Acordul-cadru dintre Elveția și România* ne-a ajutat din nou și, pentru prima dată, au fost utilizate și *anexele* la acest cadru.

Pentru *capitolul 5. Rezultatele analizei sustenabilității* am folosit date din surse foarte diferite, majoritatea provenind din analiza sustenabilității noastre.

2.6. Metode de cercetare

Această teză este în primul rând o analiză calitativă, cu doar o mică cantitate de elemente cantitative prezente. Pentru a atinge obiectivele tezei, am luat în considerare patru tipuri de metode de analiză a datelor. Aproape toate fondurile tematice au făcut obiectul unui sondaj complet; doar două fonduri au avut un sondaj pe eșantion.

În majoritatea cazurilor, a fost preferat chestionarul de anchetă. În plus, am aplicat analiza documentelor împreună cu chestionarul și, în foarte puține cazuri, un interviu. Opt proiecte au

fost analizate prin observare la fața locului. Tehnicile cantitative au fost reduse la simple numărători de frecvență. Nu am efectuat nicio altă analiză statistică a datelor din cauza nivelului de scară nominală al datelor, care ar fi făcut-o imposibilă.

Pentru a ilustra mai bine metodele de cercetare și aplicarea acestora, includem **tabelul 1** cu toate cele opt fonduri tematice și metoda utilizată pentru a le analiza.

Tabelul 1. Matrice metodologică

Tematică Fonduri	Populația de bază	Populația/obiectele cercetate	Cercetare Instrument	Analiză Metoda	Scopul este
<i>Nevoile generale ale SRCP</i>	Evaluarea nevoilor realizată de organizatorii SRCP: SDC, SCO și NCU	SDC din Berna, NCU din București și SCO din București. Studiu complet	3 chestionare de anchetă structurate	Analiza documentelor	Să analizeze metodologia generală de evaluare a nevoilor
<i>Fondul pentru probleme de sănătate</i>	4 proiecte implementate în diferite domenii medicale; 1 proiect implementat în 7 locații; SIB din Basel și partenerul SIB din București	Toate cele 5 proiecte: 4 chestionare de anchetă standardizate pentru cele patru proiecte medicale; șapte chestionare de anchetă standardizate pentru cei șapte manageri de proiect și șapte protocoale de observare. În plus, două chestionare pentru SIB și partenerul SIB. Sondaj complet	4 chestionare de studiu standardizate pentru responsabilii de proiect; Un chestionar de studiu standardizat și un protocol de observare pentru cele șapte locații; Două chestionare standardizate pentru SIB și partenerul său.	Analiza și observarea documentelor.	Să analizeze impactul pe care cele 4 îmbunătățiri l- au avut asupra domeniului medical; Să analizeze impactul pe care cele 7 intervenții l-au avut asupra populației țintă din cele 7 locații
<i>Fondul de acțiune pentru energie sustenabilă (SEAF)</i>	6 proiecte, 5 implementate în 5 orașe, 1 proiect implementat	În total 12 intervenții în 5 orașe, 1 intervenție la nivel național. Raport de evaluare din România. Studiu complet	Discuție telefonică non-formală cu un manager de proiect.	Analiza documentelor și a datelor provenite de la administrațiile celor 5 orașe și	Verificarea sustenabilității proiectelor implementate.

Tematică Fonduri	Populația de bază	Populația/obiectele cercetate	Cercetare Instrument	Analiză Metoda	Scopul este
	la nivel național			de la Asociația Europeană a Premiilor pentru Energie din Elveția	
Fondul de securitate	19 proiecte implementate la nivel național	1 chestionar pentru SIB de la Geneva, două rapoarte ale Comisiei Europene privind situația României, Raport de evaluare din Elveția	Chestionar de anchetă	Analiza documentelor	Compararea rezultatelor raportate din evaluări cu dezvoltarea din România, date furnizate de rapoartele Comisiei Europene. O încercare de evaluare a impactului pe termen lung al fondului tematic.
Fondul de incluziune a romilor și a altor grupuri vulnerabile	5 proiecte implementate în 5 orașe diferite	5 chestionare de anchetă pentru proiecte: 2 manageri de proiect, 3 SIB-uri, 3 parteneri SIB; Raportul privind romii pentru Comisia Europeană, Raportul de evaluare din Elveția. Sondaj complet	Chestionar de anchetă	Analiza documentelor	Efectuarea analizei sustenabilității prin aflarea modului în care situația actuală a populației țintă s-a schimbat în comparație cu situația anterioară implementării . Încercarea de a efectua o evaluare a impactului pe

Tematică Fonduri	Populația de bază	Populația/obiectele cercetate	Cercetare Instrument	Analiză Metoda	Scopul este
					termen lung al fondului tematic.
<i>Fondul de burse</i>	1 proiect aplicat la 88 de participanți	Eșantion de 10% participanți chestionați; SIB chestionați, Raport de evaluare din Elveția	Chestionar structurat, chestionar nestructurat	Analiza documentelor	Să analizeze rezultatele evaluării și să afle cum a influențat proiectul participanții.
<i>Fond de cercetare și proiect în domeniul educației</i>	1 proiect aplicat pentru 26 de participanți; 1 proiect implementat pentru 8000 de elevi	Eșantionul de 10% din participanții la Fondul de cercetare a fost intervievat cu un chestionar; SIB a fost intervievat cu un chestionar. Nu a fost posibilă nicio anchetă pentru Fondul pentru proiecte în domeniul educației, doar SIB și agenția executantă a proiectului. Raport de evaluare din Elveția	Chestionar de anchetă structurat, chestionar nestructurat.	Analiza documentelor	Pentru a afla cum a influențat Fondul de cercetare participanții pe termen lung. Pentru a afla despre performanțele și situația actuală a Proiectului în domeniul educației.
<i>Fondul de participare a societății civile</i> <i>Fondul de parteneriat și expertiză</i>	141 de proiecte implementate în România	61 de interviuri telefonice și 80 de chestionare de sondaj cu agențiile de execuție a proiectelor, chestionarul de sondaj SIB, chestionarul de sondaj pentru partenerii SIB. Rapoarte de evaluare din Elveția. Sondaj complet	Chestionare de anchetă, interviuri telefonice, protocol de observație	Analiza documentelor, numărarea frecvențelor, observarea la fața locului	Realizarea analizei sustenabilității și aflarea situației proiectelor la patru ani de la încheierea programului.

Sursa: afișare proprie

2.7. Contribuția potențială a prezentei teze

Rezultatele acestui proiect de analiză ar putea aduce îmbunătățiri pe două planuri: cel politic pentru următorul Program de Cooperare Elvețiano-Român și cel generic, teoretic, privind viitoarea cooperare între Elveția și România sau orice alt sistem de cooperare a două țări, în care una acționează ca donator de expertiză și ajutor financiar, iar cealaltă ca beneficiar al acestora. Cealaltă contribuție a acestei teze se referă la descrierea avantajelor SRCP față de simplele donații financiare și a celor trei relații în care este implicat: între Elveția și România, între Elveția și Uniunea Europeană și între România și Uniunea Europeană.

2.8. Analiza critică a proiectului nostru de cercetare

După ce am analizat metodologia, suntem nevoiți să ridicăm câteva întrebări provocatoare: Cât de aplicabilă și transferabilă este aceasta? Putem anticipa rezultate similare în diverse țări? România a fost doar unul dintre cele 13 noi state membre ale UE care au beneficiat de program. Ar putea celelalte 12 să obțină rezultate la fel de bune?

Din păcate, constatările acestui proiect nu pot fi extinse la alte țări cu același program. Cele 13 noi state membre ale UE, inclusiv România, sunt prea diferite pentru o comparație directă. Rezultatele exacte pot fi asigurate doar printr-o evaluare similară în celelalte 12 țări. Acest lucru reiterează nevoia de evaluări localizate, deoarece contextul unic al României este crucial în această teză.

În plus, toate informațiile colectate prin intermediul interviurilor sau chestionarelor au fost materiale arhivate. Acesta este un aspect minor în ceea ce privește informațiile tehnice și sustenabilitatea.

Cu toate acestea, pentru evaluarea impactului pe care am efectuat-o, nu a fost necesară prezența unei persoane care a participat la punerea în aplicare a programului. Impactul a fost măsurat la câțiva ani după încheierea programului.

3. Analiza literaturii de specialitate și cadrul teoretic

*"Cercetarea urmărește să demonstreze; evaluarea urmărește să îmbunătățească."*²

3.1. Analiza literaturii de specialitate

Pentru a începe capitolul teoretic privind evaluarea, folosim cuvintele specialistului contemporan în evaluare Michael Quinn Patton.³ El descrie într-o frază concisă scopul central al evaluării, în comparație cu cercetarea. Capitolul 3.1 prezintă evaluarea dintr-un punct de vedere teoretic, dar și unul practic, legat de această teză. Nu putem omite caracteristicile importante ale evaluării și să discutăm doar despre sustenabilitate. Capitolul este conceput ca o prezentare generală a evaluării și o explicație a motivului pentru care am făcut ceea ce am făcut. Este important să înțelegem de ce teza realizează o analiză a sustenabilității și nu o evaluare la scară largă.

3.1.1. Ce este și ce nu este evaluarea?

Trebuie să ne gândim la evaluatori ca la niște profesioniști. Ca orice alt grup de acest tip, și ei au un "jargon" specific pentru a-și descrie munca. Majoritatea specialiștilor menționează că o evaluare trebuie să fie **sistematică, obiectivă, științifică, periodică și empirică**. Acest lucru poate fi clasificat ca o precondiție procedurală sau ca *modul în care* ar trebui să funcționeze o evaluare, diferențiind-o de evaluările zilnice efectuate de persoane aleatorii atunci când notează un restaurant, un obiect nou cumpărat sau serviciile unui coafor. Următoarele concepte sunt aspecte comune ale definițiilor pentru evaluare: **valoare, merit, utilitate, design, implementare, semnificație, eficacitate, eficiență, sustenabilitate și conceptualizare**.

Dacă ar fi să coroborăm și să reducem afirmațiile diferiților cercetători cu privire la aspectele evaluării, definiția noastră ar fi următoarea: *"Evaluarea este analiza științifică a programelor sociale, bazată pe observație empirică și cercetare, pentru a măsura valoarea, meritul, eficacitatea, eficiența și sustenabilitatea pentru a ajuta părțile interesate în luarea deciziilor viitoare."*

² Patton, Michael Quinn, *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2. ed.) SAGE Pub, Newbury Park, CA, SUA, 1990, p. 532.

³ *Ibidem*.

3.1.2. Funcțiile evaluării în general, de ce acest proiect în special

Atunci când luăm în considerare toate motivele pentru efectuarea unei evaluări și funcțiile acesteia, ajungem la unele dintre obiectivele sus-menționate ale tezei noastre: *responsabilizarea*, *îmbunătățirea* și *sprijinirea procesului decizional* pe baza evaluării unor indicatori specifici. Responsabilizarea vizează părțile interesate ale unui program sau ale unei intervenții. Obligația de a plăti periodic o anumită sumă a descărcat guvernul elvețian de la responsabilitatea față de contribuabil. Chiar dacă programul ar fi eșuat, Elveția nu s-ar fi putut retrage și ar fi trebuit să continue să plătească. Acest lucru ne lasă o singură funcție obiectivă și un singur motiv pentru analiza acestui program: *îmbunătățirea*.

3.1.3. De la teorie la practică

Acest capitol abordează trei întrebări esențiale pentru a ajuta cititorul să înțeleagă motivația din spatele acestei abordări și motivul pentru care o astfel de întreprindere nu ar fi putut fi realizată altfel. Întrebările sunt esențiale pentru analiza noastră, deoarece ele vor defini aplicarea, implementarea și rezultatele proiectului nostru.

I. Modul de evaluare

Potrivit lui Michael Patton, modelele⁴ oferă un cadru și pot ajuta prin stabilirea unei structuri și a unui sprijin. Cu toate acestea, ele oferă doar cadrul, nu și o rețetă pentru efectuarea evaluării. Există șapte modele populare, printre altele. Cu toate acestea, niciunul dintre cele șapte modele nu este în întregime potrivit pentru proiectul nostru, întrebarea rămâne: *cum am analizat?*

Am utilizat o metodă mixtă, folosind elemente de model selectate; am putea spune că este o analiză eclectică. Am extras anumite aspecte din modelele selectate, pe care le-am putut utiliza, și le-am aplicat proiectului nostru.

II. Când să se evalueze

John Boulmetis et al. au făcut o descriere simplă și ostensivă a unui ciclu de planificare a programului de evaluare cu fiecare etapă.⁵ Ei încep cu *evaluarea nevoilor*, în care trebuie identificate obiectivele prioritare care vor servi drept bază pentru program sau intervenție; următoarea etapă este *planificarea programului*, care se referă la selectarea mijloacelor de atingere a obiectivelor stabilite, *evaluarea formativă* este următoarea etapă și mijlocul de a decide unde sunt necesare îmbunătățiri într-un program actual. Etapa finală este *evaluarea*

⁴ Patton, *op. cit.*, p. 316.

⁵ Boulmetis, John, Phyllis Dutwin, *The ABCs of Evaluation, Timeless Techniques for Program and Project Managers*, (3. ed.) Jossey-Bass: San Francisco, CA, USA, 2011, p. 108-111.

sumativă, în cadrul căreia sunt dezbătute eficacitatea și eficiența unui program complet finalizat. Aceasta servește scopului de a decide dacă programul trebuie continuat, extins sau încheiat.

Ultima etapă ar fi o **analiză a sustenabilității** la cel puțin un an după evaluarea sumativă. Trebuie să excludem din teza noastră evaluarea nevoilor și evaluarea formativă sau continuă. Acestea nu pot fi realizate la câțiva ani după încheierea programului. Același lucru este valabil și pentru evaluarea sumativă. Teza noastră poate fi legată doar de o analiză a sustenabilității "extinsă" în mod semnificativ.

III. Ce să evaluăm

Următorul nostru tip va depinde de *ceea ce* este examinat în timpul unei evaluări. Explicația anterioară a lui Langbein et al. utilizează cuvântul-cheie examinare a **rezultatelor**. Mertens et al. au folosit, de asemenea, termenul **impact**, care va fi examinat mai îndeaproape.

*Rezultate*⁶ "Acestea sunt produse tangibile care rezultă din activitățile unui program."

*Rezultatele*⁷ conform enciclopediei, sunt rezultate sau schimbări, uneori chiar impacturi, care pot fi pe termen scurt sau lung; pot fi proximale sau distale; pot avea un caracter primar sau secundar; pot fi intenționate sau pot fi neintenționate; pot fi pozitive sau negative și singulare, multiple sau ierarhice. Rezultatele sunt schimbări specifice care pot fi măsurate individual, cum ar fi cunoștințele, competențele sau atitudinile.

*Impact*⁸, conform enciclopediei, vizează rezultatele sau impactul unui program, al unei politici, organizații sau tehnologii. De obicei, încearcă să facă o inferență cauzală care leagă evaluatorul de un rezultat. Potrivit lui Rossi et al., o provocare considerabilă este determinarea momentului în care o evaluare a impactului sau o evaluare este adecvată și a concepției care trebuie utilizată.⁹ Proiectul nostru nu are de ales, așa că nu avem la dispoziție decât analiza **sustenabilității**.

IV. Concepte evaluării

Cercetătorii au menționat **meritul**, **valoarea** sau **valoarea** unui obiect și **eficacitatea**, **eficiența** și **sustenabilitatea** unui program sau a unei intervenții. Valoarea și costul sunt adesea utilizate în mod interschimbabil. Cel mai important concept analitic pe care îl discutăm este

⁶ Melvin, M. Mark apud Langbein, Laura, Claire L. Felbinger, *Public Program Evaluation A Statistical Guide*, Sharpe, Armonk, NY, SUA, 2006, p. 287.

⁷ Mathison, Sandra (ed.), *Encyclopedia of Evaluation*, SAGE Pub, Thousand Oaks, CA, SUA, 2005, p. 287.

⁸ Bickman, Leonard apud Mathison, Sandra (ed.), *Encyclopedia of Evaluation*, SAGE Pub, Thousand Oaks, CA, SUA, 2005, p. 194.

⁹ Rossi, Peter H., Howard E. Freeman, *Evaluation. A Systematic Approach* (5. ed.), SAGE Pub, Newbury Park, CA, SUA, 1993, p. 72.

sustenabilitatea. Potrivit lui Dale, "*menținerea sau sporirea realizărilor pozitive induse de programul sau proiectul evaluat după încetarea programului*".¹⁰ Vom utiliza sustenabilitatea ca criteriu-cheie pentru judecarea programului de cooperare.¹¹ În general, metodele de analiză a sustenabilității pot include sondaje prin poștă sau telefon, vizite la fața locului, studii de caz și analize ale datelor de arhivă. În special, majoritatea analizelor de sustenabilitate sunt întreprinse la aproximativ doi ani după încetarea finanțării.¹² Noi am realizat-o la aproape patru ani după încetarea finanțării. Avantajul este că, cu cât un proiect supraviețuiește mai mult timp pe cont propriu, cu atât a fost mai bine conceput.

3.2. Cadrul teoretic al relațiilor româno-elvețiene

Întrucât întregul proiect este conceput ca un studiu calitativ, literatura existentă sugerează să se înceapă cu munca de teren înainte de a trece la teorie și concluzii.¹³ În urma observațiilor, teza va discuta teoria largă și o va restrânge pas cu pas până când va ajunge la punctul specific de interes. Punctul de interes este ajutorul financiar al Elveției pentru România, și anume Programul de Cooperare Elvețiano-Român.

Programul de cooperare elvețiano-român în cadrul teoriei relațiilor internaționale

Întreaga construcție teoretică este construită în jurul realității empirice analizate în urma studierii documentelor rezultate din relația dintre Elveția și România și dintre Elveția și Uniunea Europeană. Dintre teoriile relațiilor internaționale analizate, **realism**, **liberalism**, **neorealism**, **neoliberalism** și **constructivism social**, abordarea constructivistă este teoria care se potrivește cel mai bine, pe baza considerațiilor teoretice expuse în discuția noastră. Obiectivele sunt, de asemenea, clar indicate în mai multe documente. Ambele țări au avut relații pozitive și oarecum prospere, care au rămas așa până după cel de-al Doilea Război Mondial și preluarea României de către comuniști. De asemenea, este important să menționăm că Elveția depinde mai mult de Uniunea Europeană decât invers. Uniunea Europeană exercită o anumită presiune atunci când negociază contracte și relații specifice. Presiunea nu este, desigur, o demonstrație brută de forță; metodele sunt economice. De exemplu, restricționează comerțul cu Elveția, limitează traficul de persoane și servicii sau restricționează accesul la programele de cercetare academică.

¹⁰ Dale, *op. cit.*, p. 80-81.

¹¹ Stufflebeam, Daniel L., Chris L.S., Coryn. *Evaluation Theory, Models and Application* (2. ed.), Jossey-Bass, San Francisco, CA, SUA, 2014, p. 40.

¹² Mertens, *op. cit.*, p. 274.

¹³ Campbell, Donald Thomas, Robert K. Yin, *Case Study Research and Applications: Design and Methods*, (6. ed.), SAGE Pub, Los Angeles, CA, SUA, 2018, p. 33.

Cu toate acestea, ne putem baza în totalitate pe abordarea constructivistă și pentru a descrie relațiile dintre Elveția și UE. Indiferent de dezechilibrul de putere dintre UE și Elveția.

4. Prezentarea în profunzime a Programului de Cooperare Elvețiano-Român

Capitolul 4 este împărțit în trei părți distincte. Prima parte, 4.1, va prezenta celelalte mecanisme importante de finanțare europeană care oferă ajutor financiar României. Aceasta ajută la o mai bună înțelegere a contextului economic al României. A doua parte, 4.2, va prezenta Programul de cooperare elvețiano-român. Acesta este principalul obiect de cercetare și analiză pentru această teză. A treia parte, 4.3, se va baza pe cea de-a doua; ea prezintă rezultatele analizei de conținut a PSCR.

4.1. Alte programe europene de finanțare pentru România

*"Construirea Comunității Europene (CE) se numără printre cele mai extraordinare realizări ale politicii mondiale moderne, însă nu există un acord larg cu privire la cauzele sale."*¹⁴

Programul de cooperare elvețiano-român are ca scop *"Reducerea disparităților economice și sociale dintre România și țările mai avansate ale Uniunii Europene și contribuirea, în cadrul României, la reducerea disparităților economice și sociale dintre centrele urbane dinamice și regiunile periferice slab structurate."*¹⁵

Cum putem spune care dintre mecanismele financiare au un impact semnificativ asupra îmbunătățirii României?

I. Ajutor finanțat de Uniunea Europeană

Uniunea Europeană este principalul susținător financiar al României. Vom examina perioada de timp cuprinsă între momentul în care România a devenit membră a Uniunii Europene, în 2007, și momentul actual (2020).

¹⁴ Moravcsik, Andrew, *The Choice for Europe. Scop social și putere de stat, de la Messina la Maastricht*, Ruthledge Publishing, London, UK, 1998, p. 1.

¹⁵ *Anexa 1: Cadrul conceptual al Programului de cooperare elvețiano-român*. p. 1, disponibil pe pagina de internet a Consiliului Federal, pagina DFAE's, *Elveția și România*, www.eda.admin.ch/countries/romania/en/home/schweizer-beitrag/schweizer-erweiterungsbeitrag/bilaterales-rahmenabkommen.html. Accesat în octombrie 2024.

Trei fonduri din cadrul politicii de coeziune a Uniunii Europene lucrează împreună pentru a forma politica regională a UE. Acestea urmăresc să sprijine și să promoveze creșterea economică, competitivitatea, crearea de locuri de muncă, dezvoltarea sustenabilă și calitatea vieții în toate țările membre ale Uniunii Europene.¹⁶ Acestea sunt Fondul european de dezvoltare regională (FEDER), Fondul social european (FSE) și Fondul european de coeziune (FEC).¹⁷

România a primit un total de aproximativ 55 de miliarde de euro între 2007 și 2020. De ce este important acest lucru? SRCP a funcționat timp de 10 ani și a avut un volum de 180 de milioane de franci elvețieni; finanțarea UE a funcționat timp de 14 ani și a avut un volum de 55 de miliarde de euro.

II. Subvenții norvegiene și subvenții SEE Ajutor finanțat

Norvegia este membră a Spațiului Economic European (SEE) deoarece accesul la acest spațiu este esențial pentru Norvegia.¹⁸ Concluziile pot fi rezumate după cum urmează: Între 2007 și 2021, România a primit 905,9 milioane de euro din granturile SEE și norvegiene combinate. Programul de cooperare elvețiano-român, care s-a derulat din 2009 până în 2019, a acordat 181 de milioane de franci elvețieni (162 de milioane de euro în 2021).

Combinând cele două surse financiare externe, UE și Granturile SEE/Norvegia, pentru România între 2007 și 2021, fără SRCP, obținem aproximativ 56 de miliarde de euro.

4.2. Introducerea SRCP

Totul a început la 27 februarie 2006, când Consiliul Federal Elvețian și Consiliul Uniunii Europene au semnat *Memorandumul de înțelegere (MOU)*¹⁹ privind sprijinul financiar al Elveției pentru cele zece state membre care au aderat la UE la 1 mai. 2004.

Acest memorandum de înțelegere a fost aprobat de populația elvețiană prin vot popular la 26 noiembrie 2006.²⁰ Elveția a contribuit cu 1,302 miliarde de franci elvețieni pentru a

¹⁶ Site-ul oficial al Comisiei Europene. Titlul: *Politica regională* www.ec.europa.eu/regional_policy. Accesat în octombrie 2024.

¹⁷ *Ibidem*, titlu: *Finanțare* www.ec.europa.eu/regional_policy/funding. Accesat în octombrie 2024.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Site-ul oficial al Departamentului Federal Elvețian de Economie, Educație și Cercetare. *Elvețian contribuția la UE extinsă: Semnarea unui memorandum de înțelegere*. www.admin.ch/gov/en/start/documentation/media-releases.msg-id-3417.html Accesat în octombrie 2024.

²⁰ Site-ul oficial al Cancelariei Federale Elvețiene (Bundeskanzlei). *Volksabstimmung vom 26. noiembrie 2006*. Site-ul nu este disponibil în limba engleză www.bk.admin.ch/bk/de/home/dokumentation/volksabstimmungen/volksabstimmung-20061126.html Accesat în octombrie 2024.

sprijini proiecte în aceste noi state membre UE-10.²¹ Guvernul României a aprobat acordul-cadru prin Hotărârea nr. 1065/2010.²² Obiectivul principal sau "Leitmotiv" al Programului de Cooperare Elvețiano-Român a fost:

*Reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse și între diferitele regiuni de dezvoltare ale țării beneficiare România. Și să contribuie în cadrul României la reducerea disparităților economice și sociale dintre centrele urbane dinamice și regiunile periferice structural slabe.*²³

SRCP s-a derulat până la 7 decembrie 2019. Perioada de 10 ani a fost împărțită în două etape: o etapă de angajament din 2009 până în 2014 și o etapă de implementare din 2014 până în 2019. Selecția proiectelor a avut loc în primii cinci ani, iar toate proiectele trebuiau să fie finalizate până la sfârșitul perioadei de implementare.²⁴ SRCP a fost împărțit în opt fonduri tematice²⁵:

- *Probleme de sănătate*
- *Fondul de acțiune pentru energie sustenabilă (SEAF)*
- *Incluziunea romilor și a altor grupuri vulnerabile*
- *Fond de securitate*
- *Fond de cercetare și proiect în domeniul educației*
- *Bursă (SCIEX)*
- *Fondul de parteneriat și expertiză*
- *Fondul de participare a societății civile*

Fiecare fond tematic a fost gestionat de un *Organism Intermediar Elvețian (SIB)* din Elveția, care a furnizat expertiză și asistență, și de o organizație parteneră din România. O Agenție de Execuție din România a implementat fiecare activitate/proiect.²⁶ Fiecare dintre cele opt SIB-uri a fost supervizat de *Unitatea Națională de Control (NCU)* din România, de Agenția

²¹ Contribuția Elveției la anumite state membre ale UE. Documentul este disponibil pentru descărcare după cum urmează: *Der Schweizer Erweiterungsbeitrag. Bilanz zum Abschluss der Länderprogramme in den EU-12 Staaten* (publicat în mai 2020), p. 4.

www.eda.admin.ch/schweizerbeitrag/de/home/der_erweiterungsbeitrag_2007-2024/laender/rumaenien.html

În acest document, România nu a finalizat perioada necesară de 10 ani, ceea ce înseamnă că există doar o afișare incompletă a rezultatelor. Accesat în octombrie 2024.

²² Portal Legislativ. *HOTĂRÂRE nr. 1.065 din 20 octombrie 2010.* www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123330. Accesat în octombrie 2024.

²³ *Anexa 1: Cadrul Conceptual al Programului de Cooperare Elvețiano-Român*, op. cit., p. 1-2.

²⁴ În secțiunea *Documente*, titlul: *Der Schweizer Erweiterungsbeitrag. Bilanz zum Abschluss der Länderprogramme in den EU-12 Staaten*, p. 5.

www.eda.admin.ch/schweizerbeitrag/en/home/the-swiss-contribution/countries/rumaenien.html

Accesat în octombrie 2024.

²⁵ *Ibidem*, p. 8-25.

²⁶ *Anexa 4: Reguli și proceduri pentru fondurile tematice*, op. cit., p. 1.

Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și de Biroul de Contribuții Elvețiene (SCO) din cadrul Ambasadei Elveției la București.

4.3. Analiza de conținut a SRCP

Ce am descoperit în analiza noastră de conținut? Cele câteva surse prezintă diferențe semnificative, deși conțin aceleași elemente: cele opt fonduri tematice. Nu a trebuit să discutăm despre proiecte, deoarece acestea nu sunt menționate în anexa 4. Am văzut titluri, definiții și bugete de fonduri diferite. Diversele bugete ale fondurilor sunt cele mai problematice atunci când se clasifică problemele. Diferențele variază de la câteva mii la câteva milioane SFr. Trebuie să existe o metodologie identică pentru toate sursele oficiale, iar fiecare document trebuie să prezinte același buget. Intervalul poate fi prezentat fără un buget fix, dar trebuie să se facă în mod egal în fiecare document.

Din cele opt fonduri tematice pe care le-am analizat, niciunul nu a prezentat probleme semnificative. Deși fiecare fond are un titlu și o definiție bine elaborată, proiectele implementate nu aveau un cadru teoretic de bază. Acest lucru înseamnă că nu am fost în măsură să reproducem alegerea din spatele proiectelor. Trebuie să existe o explicație în cadrul documentelor disponibile cu privire la cum și de ce au fost alese proiectele.

Avem nevoie, de asemenea, de o prezentare detaliată a evaluării nevoilor. În primul rând, la nivel de program, de ce cele opt fonduri tematice? Apoi, la nivel de fonduri, de ce proiectele implementate? SRCP are un obiectiv general. De ce și cum au fost alese cele opt fonduri tematice pentru a atinge acest obiectiv? Odată stabilite fondurile tematice, același lucru este valabil și pentru alegerea proiectelor: De ce și cum au fost selectate proiectele pentru a atinge obiectivele fondului tematic?

Documentele au nevoie de o bază teoretică.

5. Rezultatele analizei sustenabilității

Capitolul cinci prezintă rezultatele pe care le-am obținut prin analiza sustenabilității. La începutul tezei, am formulat patru ipoteze; doar două pot fi testate prin analiza noastră. Celelalte două ipoteze se bazează pe analiza datelor străine prin intermediul studiului documentar. Cele două ipoteze sunt:

H₁: *Programul de Cooperare Elvețiano-Român a funcționat la nivel operațional, și H₂:* *Obiectivele stabilite ale Programului de Cooperare Elvețiano-Român au fost atinse la un grad ridicat (>66% rată de succes).*

Rezultatele analizei evaluării nevoilor

După ce am intervievat cele trei instituții responsabile - SCO și NCU din București și SDC din Berna - nu am putut determina cu precizie cum au fost alese cele opt fonduri tematice. Putem doar presupune că selecția a fost corect.

Documentația privind evaluarea nevoilor ar fi trebuit să fie inclusă. Cu toate acestea, deoarece niciunul dintre respondenții sondajului nostru nu a fost prezent în timpul evaluării nevoilor înainte de punerea în aplicare a programului în 2010, aceștia nu au fost la curent cu aceasta. Ar fi trebuit să existe un protocol sau un ghid pentru procedură.

I. Fondul de burse

Scopul principal al acestui fond tematic a fost *individual*, nu instituțional. Obiectivul a fost îmbunătățirea situației studenților înscriși în acest proiect, nu a unei facultăți, universități sau a unui minister anume. Un raport final examinează procesul proiectului și problemele întâmpinate. Ceea ce ne lipsește, însă, este orice observație cu privire la rezultatele obținute sau la impactul proiectului asupra carierei bursierului. Ar fi trebuit pus în aplicare un mecanism de măsurare pentru a observa efectele pe termen lung. Sustenabilitatea a fost **nesatisfăcătoare!**

II. Fond de cercetare și proiecte în domeniul educației

Următorul nostru fond tematic este Fondul de cercetare și proiectul în educație. Acest fond are două părți: *Fondul de cercetare* și *Proiectul în educație*. Partea Proiect în educație nu are evaluare sau raport final, dar există un raport final pentru partea Fondul de cercetare. Prima parte se referă la cercetarea academică și este similară cu Fondul de burse despre care am discutat. Fondul are 26 de proiecte de cercetare, iar propunerile au venit de la universități din cinci orașe, inclusiv 17 din București. Din nou, avem același tipar ca în cazul programului Sciex. Partea de cercetare a acestui fond va fi repetată cu noua contribuție elvețiană. Analiza sustenabilității a fost **satisfăcătoare!**

III. Fondul de securitate

O echipă de evaluare profesionistă din Elveția, TC Teamconsult, a evaluat acest fond tematic. Nu am putut intervieva participanții la cele 19 proiecte implementate.

Conform raportului, securitatea fondului tematic a obținut toate rezultatele pe termen scurt și mediu care au fost planificate și așteptate inițial. Documentul este disponibil pe site-ul Confederației Elvețiene, ARAMIS.²⁷

O problemă persistentă este corupția. După cum putem vedea din datele furnizate de Transparency International, aceasta nu s-a îmbunătățit semnificativ în ultimii zece ani. Cercetările și analizele noastre arată că sustenabilitatea a fost **nesatisfăcătoare!**

IV. Incluziunea romilor și a altor grupuri vulnerabile

Avem o evaluare a acestui fond realizată de B.S.S. Economic Consultants Ltd. din Basel. Fondul a implementat șase proiecte. Rezultatele fondului sunt promițătoare. Cu toate acestea, impactul a fost mai mult local decât național. Evaluarea completă este disponibilă și pe site-ul federal elvețian ARAMIS.²⁸ Pentru a aborda aceste probleme, noul program de contribuții trebuie să includă o componentă adaptată în mod explicit pentru romi. Sustenabilitatea a fost **nesatisfăcătoare!**

V. Fondul de acțiune pentru energie sustenabilă (SEAF)

Următorul nostru fond tematic este SEAF, care își propune să crească sustenabilitatea Programului "*Orașe energetice pentru România*". Acest lucru se va realiza prin contribuția la asistența tehnică necesară și la activitățile de sprijin pentru un număr extins de orașe din România și prin asigurarea unei legături cu orașele din regiunile sărace sau subdezvoltate.

BIZ SPIN Consulting SRL din București a evaluat parțial Fondul SEAF; ei au evaluat 12 proiecte, iar noi am făcut restul, încă șase în cinci orașe diferite. Am primit raportul de evaluare de la Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare. BIZ SPIN a finalizat raportul de evaluare, cum îl numesc ei, pe 31 mai 2019²⁹. La acel moment, alte șapte proiecte încă mai trebuiau pregătite pentru evaluare. În plus, conform raportului de evaluare, unele dintre proiectele evaluate nu fuseseră finalizate până la 31 mai 2019. Am verificat aceste proiecte și am constatat că au fost finalizate. Deși a existat o anumită întârziere, acestea sunt acum implementate și funcționale.

²⁷ Site-ul Confederației Elvețiene, o pagină specială numită ARAMIS (Administration Research Actions Management Information System) Acesta este un sistem de informații despre proiectele de cercetare și inovare care sunt finanțate parțial sau integral de Federația Elvețiană. Evaluarea are un număr și un titlu de proiect, iar pagina oferă informații suplimentare despre autori, sponsorul federal și fundația juridică. www.aramis.admin.ch Accesat în ianuarie 2024.

²⁸ Site-ul Confederației Elvețiene, *op. cit.*, www.aramis.admin.ch/Texte/?ProjectID=49915 Accesat în noiembrie 2024.

²⁹ Pițigoi, Bogdan, Daniel Petean, Loredana Manolache, *Raport de evaluare. Proiectul "Sustainable Energy Action Fund" (SEAF), finanțat în cadrul Programului de Cooperare Elvețiano-Român pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse*. BIZ SPIN Consulting Srl. București, România, mai 2019, p. 44-45.

După analizarea proiectelor rămase, impresia noastră despre acest fond a fost foarte pozitivă. Acesta este unul dintre cele mai de succes fonduri SRCP din cele opt. Obiectivele au fost clare, metodele dovedite, iar instrumentele disponibile. Cu cât un proiect este mai tangibil, cu atât este mai ușor de implementat și de măsurat. Considerăm sustenabilitatea **foarte satisfăcătoare!**

VI. Fondul de reformă legat de participarea societății civile și

VII. Parteneriat și fond de experți

Putem combina două fonduri tematice într-o singură prezentare. Ambele fonduri au fost gestionate de același Organism Intermediar Elvețian din Zürich, au avut aceiași parteneri de proiect români din București și Miercurea Ciuc și au avut aceeași echipă care a publicat raportul final. Autorii raportului menționează că fondul tematic a atins patru din cele cinci obiective.³⁰ Vom combina recomandările pentru ambele fonduri.

Deoarece nu am evaluat fondul tematic, nu putem confirma sau respinge aspectele și recomandările agenției. Ceea ce am făcut a fost să verificăm sustenabilitatea. Aici, am putut asista la un anumit model: ONG-urile păreau, în general, să aibă dificultăți cu sprijinul financiar. Tot ceea ce a fost finanțat de guvern nu a avut probleme în a continua proiectul după încheierea finanțării elvețiene. Sustenabilitatea a fost **foarte satisfăcătoare!**

VIII. Probleme de sănătate

Am intervievat Organismul intermediar elvețian, agențiile de execuție și partenerii de proiect cu ajutorul unui chestionar. Un proiect, format din șapte intervenții egale, a fost verificat la fața locului prin observare. Am reușit să îl chestionăm pe directorul Organismului intermediar elvețian.

În plus, l-am intervievat pe șeful agenției partenere din România. De asemenea, am avut o scurtă conversație cu un funcționar al Ministerului Muncii din România. Cu toate acestea, această conversație s-a referit doar la proiectul privind serviciile sociale și de sănătate integrate la nivel comunitar, deoarece ministerul era responsabil de salariile angajaților din fiecare dintre cele șapte centre de îngrijire medicală ale comunității. Vom face recomandări doar pentru unul dintre cele cinci proiecte din acest fond. Celelalte patru sunt foarte bine concepute și bine implementate. Evaluarea nevoilor a fost realizată metodic, iar situația actuală a fost evaluată înainte de a fi ales proiectul potrivit pentru a aborda punctele fierbinți din sistemul de sănătate românesc. Nu avem nimic de adăugat la aceste proiecte. Singurele noastre recomandări sunt

³⁰ Zürcher, Dieter, Irina Bejan, Csilla Daniel *Raport final de etapă (EPR) noiembrie 2011-iunie 2019* Final August 2019, Zürich, București, Miercurea Ciuc, Elveția/România, p. 2.

pentru proiectul privind serviciile sociale și de sănătate integrate la nivel comunitar. Acest lucru ar trebui repetat în următoarea contribuție elvețiană. Sustenabilitatea a fost **satisfăcătoare!**

6. Discuții, contribuții și îmbunătățiri

În acest capitol, prezentăm mai multe elemente ale SRCP pe care le-am analizat până în prezent: beneficiarii, grupurile țintă, organismele intermediare elvețiene, relațiile pe care le-ar fi putut crea și schimbările de politică.

6.1. Discuții

Beneficiari

Programul a inclus parteneriate între instituții publice, elemente din sectorul privat, organizații neguvernamentale și actori ai societății civile. Fiecare fond tematic a avut parteneri în România care au implementat și uneori au gestionat proiectele; aceștia au beneficiat de program și de plățile acestuia prin îmbunătățirea agenției sau instituției lor sau prin delegarea implementării către o agenție de execuție desemnată.

Grupul țintă

Avem trei fonduri cu un grup țintă foarte restrâns: Fondul de burse, Fondul de cercetare și proiecte în educație și Fondul de incluziune a romilor. Aceste fonduri vizează un grup foarte bine definit de persoane: romi și alte persoane vulnerabile, doctoranzi, absolvenți postdoctorat și cercetători universitari seniori - de asemenea, copii de liceu, elevi de 8, 9 sau 10 ani. Celelalte cinci fonduri tematice au un grup țintă extins, ajungând la zeci de mii de persoane.

Organisme intermediare elvețiene

Aceasta este partea de gestionare a fondurilor tematice. Nu fiecare fond a avut un SIB. Reprezentanții sunt experți în domeniul lor de activitate și fiecare organizație are un portofoliu bogat ca referință, iar noi nu ne îndoim de profesionalismul lor.

Relații

Am trimis chestionare fiecărui organism intermediar elvețian responsabil de un fond tematic. De asemenea, am intervievat agențiile de execuție din cadrul fondurilor tematice cu ajutorul unui chestionar. În plus, am analizat proiectele și, în unele cazuri, am intervievat agențiile de execuție cu ajutorul unui chestionar. În rezumat, deși îmbunătățirea relațiilor nu a fost o caracteristică specifică a SRCP, aceasta a avut loc în anumite fonduri. Consecințele au fost foarte pozitive și sustenabile. Aceste rețele vor contribui la punerea în aplicare a următorului program de contribuție elvețiană.

Schimbarea politicii

Ultimul nostru subiect de discuție este schimbarea de politică cauzată de SRCP. Patru fonduri tematice nu au contribuit la punerea în aplicare a unei noi politici naționale. Fondul tematic Fondul de cercetare și Proiectul în domeniul educației au modificat o singură politică în secțiunea Proiect în domeniul educației.³¹ Fondul pentru probleme de sănătate a generat o singură modificare de politică referitoare la centrele socio-medicale comunitare, care este menționată în portalul legislativ al Ministerului Justiției.³² Fondul pentru participarea societății civile și Fondul pentru parteneriate și experți au produs trei modificări ale politicilor³³, ceea ce este impresionant în comparație cu celelalte șase fonduri. Cu toate acestea, numărul de modificări ale politicilor este foarte mic în raport cu numărul de proiecte, 141 pentru ambele fonduri combinate.

6.2. Contribuția

Considerăm contribuția în două părți: contribuția SRCP la triumphiul relațiilor, care cuprinde Elveția, România și Uniunea Europeană, și contribuția tezei noastre la o mai bună înțelegere a triumphiului. Vom începe cu contribuția tezei și vom încheia subcapitolul cu contribuția SRCP.

Contribuția tezei

Teza noastră a urmărit să contribuie la remedierea unei nevoi specifice; nu am rezolvat o problemă. Am satisfăcut nevoia și am descris o situație particulară. Toate fondurile tematice SRCP au fost evaluate, dar era necesară o analiză a sustenabilității proiectelor implementate pentru a fi o evaluare cu adevărat completă. În plus, cu această teză, am reușit să oferim o perspectivă asupra unei forme specifice de relații internaționale. Contribuțiile elvețiene au

³¹ Pagina de internet a Ministerului Educației, învățământ preuniversitar, titlul Învățământ dual. Site-ul explică noul sistem și face referire la noua metodă introdusă în urma Proiectului în Educație. www.edu.ro/invatamant-dual. Un alt document legat de legislație este aici: www.edu.ro/sites/default/files/OMEN%203393_Programe%20Scolare%20Gimnaziu.pdf. Ambele pagini au fost accesate în septembrie 2024.

³² Portal Legislativ este un site al Ministerului Justiției din România. Acesta conține o listă a modificărilor legislative și a legilor existente. Noua lege poate fi găsită aici: www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/214842. Accesat în septembrie 2024.

³³ Portal Legislativ, pagina de internet a tuturor legilor și ordonanțelor din România. Legea nr. 151 din 24 iulie 2019, privind amenajarea teritoriului și urbanismul, www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/216610. Cealaltă este Ordinul nr. 253 din 23 februarie 2018, privind organizarea, funcționarea și autorizarea serviciilor de îngrijiri la domiciliu, www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/198281. Legea nr. 302 din 10 decembrie 2018, privind măsurile de combatere a tuberculozei, www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/208647. Accesat în septembrie 2024.

apropiat 14 țări sub umbrela Uniunii Europene. Fără acest context special, este greu de imaginat că Elveția ar fi contribuit cu o asemenea intensitate.

Relațiile dintre Elveția și România

Prima parte a triumphiului nostru relațional se referă la relația dintre Elveția și România și la modul în care SRCP a influențat-o.

Această relație este de o importanță primordială pentru teza noastră deoarece implică în mod direct SRCP, obiectul nostru de interes. În plus, am fost în măsură să studiem circumstanțele care înconjoară această relație. Ori de câte ori reprezentanții Elveției vizitează România și discută despre intervenții specifice, aceștia se pot baza pe informațiile și expertiza organizațiilor societății civile românești, datorită SRCP.

Relațiile dintre Elveția și Uniunea Europeană

Cum a influențat SRCP relațiile dintre Elveția și Comisia Europeană? Nu credem că programul a avut un impact semnificativ. Cu toate acestea, putem confirma că SRCP va fi repetat la sfârșitul anului 2024. Primii pași au fost făcuți în 2018. Ambele părți, Elveția și Comisia Europeană, au fost de acord să continue cu creșterea sprijinului financiar pentru România. Acest lucru ne arată că SRCP a fost considerat un succes și va fi repetat. Acest model de finanțare a coeziunii este potrivit pentru Elveția. Mai degrabă decât să transfere fondurile într-un vas comun al UE, în acest fel, Elveția păstrează un anumit control asupra utilizării lor. În plus, Elveția își sporește vizibilitatea în Europa de Est; acesta este un atu esențial.

Relațiile dintre România și Uniunea Europeană

SRCP nu a specificat niciodată îmbunătățirea relațiilor dintre România și UE ca obiectiv sau țintă. Dacă ar fi putut fi înregistrate efecte, acestea ar fi fost întâmplătoare. Având în vedere structura programului și proiectele finanțate, ar fi fost imposibil să se influențeze vreun sistem relațional între instituțiile din România și UE.

6.3. Îmbunătățiri

Analiza evaluării nevoilor Îmbunătățiri

Recomandarea noastră generală este de a restrânge obiectivele viitorului program de cooperare. Conform titlului fondului, mai multe fonduri tematice încearcă să îmbunătățească o problemă pentru o gamă largă de rezidenți, dar au ajutat doar câteva persoane din grupul țintă. Cel mai bun exemplu este Fondul pentru romi. Acesta a ajuns la aproximativ 45.000 de persoane, ceea ce reprezintă mai puțin de 10 % din populația țintă, pe baza recensământului din 2011, ceea ce este totuși respectabil. De asemenea, ar fi bine să arhivăm procedura de

evaluare a nevoilor în viitor. Acest lucru ajută la o mai bună înțelegere a modului în care au fost alese anumite fonduri tematice și a modului în care au fost alese proiectele specifice din cadrul acestor fonduri.

I. Fondul de burse

Ar fi trebuit implementat un mecanism de măsurare pentru a observa efectele pe termen lung. Recomandările noastre pentru un viitor fond de burse sunt:

Recomandarea 1: Contact de urmărire

Recomandăm ca, pentru proiecte viitoare similare, să se instaleze un server de e-mail în cadrul programului de burse și să se atribuie o adresă de e-mail fiecărui participant la program. Adresa va fi utilizată pentru a trimite fiecărui participant un sondaj de recuperare după o perioadă predeterminată. Sondajul va ajuta la evaluarea impactului pe care proiectul l-a avut asupra carierei lor.

Recomandarea 2: Reducerea volumului

O altă recomandare este de a reduce numărul de cereri de propuneri. Am observat că au existat multe propuneri; raportul chiar a menționat acest lucru. În loc să investească doar în programe de cercetare, Contribuția Elvețiană ar trebui să stabilească un fond tematic cu un accent mai larg pe educația academică. Aceasta înseamnă mai puține proiecte de doctorat sau postdoctorat și mai multe proiecte de masterat.

Recomandarea 3: Incluziune

Am observat că doar universitățile românești de top au fost implicate în toate proiectele. Programul Sciex a preluat propunerile depuse, dar nu a specificat nicio cerință instituțională. Deoarece au fost depuse numai propuneri de la universitățile de elită din România, Sciex le-a acceptat fără nicio excludere. Din punctul de vedere al dezvoltării, acest lucru ar putea fi mai eficient.

II. Fond de cercetare și proiecte în domeniul educației

Recomandările noastre pentru acest fond sunt:

Recomandarea 1: Instituționalizarea

Ne-am fi bucurat să vedem un program de schimburi studentești cu Elveția gestionat de guvernul român, nu unul ajutat de străini, mai puțin incluziv. Acest lucru este valabil și pentru Fondul de burse; Guvernul României trebuie să pună la punct un mecanism de schimb pentru studenții români care doresc să urmeze o universitate elvețiană. Fie ca program de masterat, fie ca program de doctorat.

Recomandarea 2: Integrare mai largă

Proiectul nu a fost destinat liceelor teoretice și elevilor acestora. Cu toate acestea, nu toți elevii urmează o cale academică după ce părăsesc un liceu teoretic. Unii urmează o formare profesională și învață o meserie. Prin urmare, de acest program ar beneficia în egală măsură elevii din liceele teoretice și cei din liceele tehnice.

III. Fondul de securitate

Noul program de contribuții trebuie să includă din nou un element special de combatere a corupției.

Următorul SRCP trebuie să abordeze și noile probleme ale secolului XXI, respectiv criminalitatea informatică. Deși România are o unitate specializată încă din 2011, Fondul pentru Probleme de Securitate nu a inclus un astfel de proiect. Unitatea se numește *Directoratul Național de Securitate Cibernetică (DNSC)*.³⁴ Împreună cu forțele de ordine, aceste structuri trebuie consolidate, iar cooperarea internațională trebuie aprofundată. Cooperarea trebuie să funcționeze fără obstacole, în special cu instituțiile elvețiene.

IV. Incluziunea romilor și a altor grupuri vulnerabile

Recomandările noastre sunt:

Recomandarea 1: Sensibilizarea populației locale

Problemele vor fi rezolvate doar cu ajutorul fiecărui cetățean.

Recomandarea 2: Campaniile trebuie intensificate la nivel politic.

Drepturile minorităților trebuie să fie consolidate mai mult la nivel național. De această măsură va beneficia nu numai populația romă, ci și alte minorități care trăiesc în România, cum ar fi maghiarii, germanii sau slovacii.

Recomandarea 3: Sistemul educațional are nevoie de o mai bună monitorizare

Copiii romi nu trebuie să fie supuși discriminării sau segregării. Copiii romi trebuie să meargă la grădiniță și la școală, nu să umble pe străzi și să cerșească bani sau să facă muncă ilegală.

Recomandarea 4: Problemele de infrastructură trebuie remediate

Accesul la apă potabilă trebuie să fie un drept, nu un privilegiu. Așezările de romi desemnate trebuie să dispună de aceeași calitate a infrastructurii ca și cele din România.

³⁴ Pagina de internet a Echipei Naționale de Răspuns la Urgențe Informatiche din România (CERT-RO). Documentul organizatoric este disponibil aici: www.dnsc.ro/vezi/document. Accesat în noiembrie 2024.

Recomandarea 5: Problemele de sănătate trebuie abordate

Accesul la serviciile de sănătate trebuie să fie garantat, iar discriminarea pe criterii etnice trebuie să fie eliminată.

V. Fondul de acțiune pentru energie sustenabilă (SEAF)

Suntem pe deplin de acord cu recomandările BIZ SPIN privind termenele extinse pentru implementarea proiectelor. Unele proiecte au avut proceduri de implementare foarte complexe, au fost implicați mai mulți actori, iar mai multe variabile au influențat finalizarea proiectului. Pot apărea probleme neprevăzute, astfel încât faza de implementare ar trebui să fie mai flexibilă, cu un anumit timp tampon pentru aceste incidente. Vremea este o altă variabilă imprevizibilă atunci când se planifică proiecte în aer liber pe mai mulți ani. Epidemiile virale precum pandemia COVID-19 din 2020 până în 2022 sunt un alt exemplu de probleme neprevăzute.

VI. Fondul de reformă legat de participarea societății civile și

VII. Parteneriat și fond de experți

Recomandarea 1: Sensibilizarea

Organizațiile societății civile din România au nevoie de consolidare și de o finanțare mai bună. De asemenea, au nevoie de mai mult sprijin public și de o mai bună informare cu privire la activitatea lor și la rolul ONG-urilor în societate. După ce am discutat cu mai mulți reprezentanți ai diferitelor ONG-uri, am avut impresia că mulți oameni din România percep ONG-urile drept agenți străini sau spioni care încearcă să afecteze societatea prin acțiunile lor.

Recomandarea 2: Introducere

Inițiați mai multe evenimente, cum ar fi curățarea terenurilor sau a pădurilor în zonele rurale, cu participarea elevilor și a copiilor din școlile gimnaziale și primare. Invitați studenții să desfășoare mai multe activități de voluntariat în cadrul serviciilor sociale, cum ar fi într-un cămin pentru persoane în vârstă sau cu handicap. Promovați munca voluntară pentru un ONG în timpul vacanței de vară sau al unui semestru la universitate și obțineți evaluarea activității și creditarea cu puncte ECTS.

Recomandarea 3: O mai bună finanțare

ONG-urile ar trebui, de asemenea, să fie consolidate prin punerea la dispoziția lor a fondurilor necesare pentru acțiuni în justiție. Auzim adesea că unele ONG-uri doresc să acționeze în justiție administrațiile locale sau județene pentru a le forța să își respecte obligațiile. Cu toate acestea, problema este că astfel de acțiuni necesită mai mult decât mijloace

financiare, iar dacă eșuează, se tem de repercusiuni din partea autorităților împotriva lor. Unii au numit-o răzbunare din partea guvernului.

Recomandarea 4: Arhivarea

Asigurați-vă că managerul de proiect arhivează datele proiectului pentru viitoarele evaluări ale sustenabilității. Am întâlnit persoane care aveau nevoie de o arhivă adecvată a proiectului și a activității după încheierea programului. Aceștia trebuiau să își amintească evenimentele și nu știau totul; o altă problemă a fost lipsa evidenței contabile a activităților. Ei nu au putut reproduce cât de reușite au avut măsurile în ultimii doi ani din cauza nevoii de a înregistra mai multe date statistice.

VIII. Probleme de sănătate

Vom face recomandări doar pentru unul dintre cele cinci proiecte din acest fond. Celelalte patru sunt foarte bine concepute și bine implementate. Evaluarea nevoilor a fost realizată metodic, iar situația actuală a fost evaluată înainte de a fi ales proiectul potrivit pentru a aborda punctele fierbinți din sistemul de sănătate românesc. Nu avem nimic de adăugat la aceste proiecte. Singurele noastre recomandări sunt pentru proiectul Servicii Sociale și de Sănătate Integrate în Comunitate.

Recomandarea 1: Creșterea volumului

Proiectul a constatat în șapte implementări în trei județe diferite. Cu toate acestea, ar fi fost mai bine să existe șapte implementări în șapte județe diferite. Numărul de centre comunitare poate fi mai mare de șapte. Ar putea fi până la 14 sau chiar 21 în diferite județe. Nevoia există, fără îndoială; oamenii au nevoie de aceste centre, în special în comunitățile rurale, izolate, cu multe persoane vulnerabile.

Recomandarea 2: Incluziune

Proiectul a fost implementat pe baza unei cereri de propuneri din partea autorităților locale. Aici există o problemă: unele comunități au personal competent în primărie, în timp ce altele încă mai au nevoie de acest lucru. Există o cauzalitate pozitivă între calificarea personalului unei administrații și succesul său financiar. Punerea în funcțiune a proiectelor ar trebui să fie centralizată și să se bazeze pe nevoile identificate în cadrul unei evaluări speciale.

Recomandarea 3: Specializare

Administrațiile comunitare au nevoie de o unitate specializată, calificată să elaboreze propuneri de proiecte. Unitatea ar trebui să fie formată din 1-2 angajați calificați în gestionarea

proiectelor comunitare. Trebuie elaborat un plan financiar comunitar mai bun; comunitățile mici și sărace au nevoie de un sprijin mai bun din partea bugetului național.

Recomandarea 4: Integrarea teritorială

Există o primărie și un primar pentru fiecare comunitate. Mai multe comunități aflate la mică distanță una de cealaltă ar trebui să își unească administrația într-o singură unitate, lăsând comunitățile mici doar cu o simplă administrație pentru nevoile zilnice ale locuitorilor. Aceasta înseamnă că ar trebui să existe un plan de reformă teritorială pentru viitorul României. Acesta ar reduce cheltuielile și ar crește eficiența. Unele dintre comunitățile pe care le-am vizitat aveau cătune învecinate și sate mai mici. Din păcate, locuitorii acestor așezări nu puteau beneficia de serviciile comunitare implementate în vecinătatea lor.

Recomandări generale și lecții învățate

După finalizarea celor opt fonduri tematice ale SRCP, am dori să facem recomandările noastre din perspectiva metodologiei generale de evaluare. Ne-am confruntat cu unele probleme în timpul analizei, pe care am dori să le abordăm în secțiunea lecții învățate.

Recomandarea 1: Sustenabilitatea

Fiecare fond tematic ar trebui să fie evaluat din punct de vedere al sustenabilității. În timpul acestui proiect, am aflat că fondurile tematice nu au fost evaluate în mod adecvat din punct de vedere al sustenabilității. Este necesar să avem o imagine de ansamblu a intervenției pentru a crește eficiența programului în viitor.

Recomandarea 2: Specificarea obiectivelor

Formularea obiectivelor programului a fost cuprinzătoare. Cu toate acestea, a fost dificil să se facă legătura între obiectivele globale ale fondurilor tematice și rezultatele proiectelor implementate. Un obiectiv mai cuantificabil facilitează măsurarea succesului unui fond tematic.

Recomandarea 3: Coordonatorul evaluării

Integrarea evaluărilor individuale într-un singur document cuprinzător. După ce fiecare fond tematic a fost evaluat, toate evaluările individuale ar trebui să fie grupate. Un coordonator al evaluării ar trebui să fie responsabil pentru coordonarea tuturor evaluărilor. Coordonatorul ar trebui să coordoneze echipele de evaluare din teren și să acționeze ca o legătură între acestea și responsabili programelor elvețian și românesc de la sediile centrale din București și Berna.

Recomandarea 4: Arhivarea

În timpul vizitei noastre, am constatat că ar trebui să fie disponibile mai multe date statistice. Agențiile de execuție nu au păstrat o evidență permanentă a datelor colectate după încheierea programului. Ar trebui să existe o înțelegere între părțile contractante cu privire la necesitatea de a ține evidența dezvoltării proiectului după încetarea finanțării externe.

Recomandarea 5: Afișarea proiectelor

Pe parcursul cercetării noastre, am avut la dispoziție mai multe surse diferite în care au fost prezentate proiectele. O sursă a fost site-ul web al SDC, o altă sursă a fost site-ul web al SNF, iar a treia sursă a fost un site web creat de consorțiul Organismului Intermediar Elvețian (KEK Consultants, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile și Fundația Parteneriatului pentru Mediu), care a prezentat 141 de proiecte. Dintre toate aceste surse, site-ul web al consorțiului a fost cel mai bun. Acesta are o categorizare perfectă, atribuind fiecărui proiect categoria corespunzătoare. De asemenea, acesta oferă informații detaliate despre fiecare proiect, cu linkuri către agențiile de execuție.

Lecția învățată: Cadrul de timp

Cea mai mare problemă pe care am avut-o a fost disponibilitatea datelor după patru ani. Conform literaturii de specialitate privind evaluarea, se recomandă efectuarea de analize de sustenabilitate la 1-2 ani după încetarea finanțării. Noi am făcut-o patru ani mai târziu. Problema este că, dacă oamenii nu sunt pregătiți pentru analizele de sustenabilitate, devine mai dificil să se obțină date. În unele cazuri, persoanele esențiale au decedat; în alte cazuri, acestea și-au schimbat locul de muncă, s-au mutat și nu au fost disponibile. Uneori, lipseau documente sau acestea s-au pierdut. În patru ani, se pot întâmpla o mulțime de lucruri neprevăzute. Cu toate acestea, acest lucru poate fi evitat prin specificarea clară la începutul programului a faptului că o evaluare a sustenabilității va fi efectuată la 1-2 ani după încheierea programului.

Aceasta înseamnă că fiecare agenție de execuție, beneficiar și partener de program implicat în proiect trebuie să ia măsuri în consecință pentru a înregistra datele, a păstra o arhivă și a putea furniza evaluatorilor datele necesare.

7. Concluzii

Am ajuns la finalul proiectului nostru, analiza sustenabilității Programului de Cooperare Elvețiano-Român 2009-2019. Încheiem după ce am verificat dacă teza noastră și-a îndeplinit scopul, discutând obiectivele atinse, răspunzând la întrebările directe ale cercetării, abordând cele patru ipoteze și exprimându-ne gândurile finale.

Scopul a fost îndeplinit?

Ne amintim că teza a avut un scop bine definit: să investigăm sustenabilitatea SRCP și să determinăm procentul rămas din proiectele implementate. De asemenea, am dorit să aflăm despre contribuția SRCP la relația triunghiulară dintre Elveția, România și Uniunea Europeană.

Scopul a fost atins și am demonstrat că SRCP a fost, medie, sustenabil. Cu toate acestea, nu a fost în întregime sustenabil; am arătat că două dintre cele opt fonduri tematice au avut unele probleme de sustenabilitate, dar șase au avut rezultate bune după încheierea programului. Am finalizat analiza și am învățat multe despre părțile implicate, obiectivele și relațiile dintre acestea, precum și despre contribuția SRCP la îmbunătățirea relațiilor dintre Elveția, România și Uniunea Europeană.

Au fost atinse obiectivele?

Am stabilit patru obiective pentru a ne ajuta să atingem scopul acestei teze. Putem confirma că toate cele patru au fost atinse cu succes. Iată cele patru obiective:

- Analizați fundamentul teoretic al programului de cooperare elvețiano-român pe baza unor teorii cunoscute ale relațiilor internaționale.
- Prezentați o descriere cuprinzătoare a SRCP și efectuați o analiză de conținut.
- Efectuarea analizei de sustenabilitate a fiecărui fond tematic și a proiectelor sale.
- Evidențierea îmbunătățirilor existente în relațiile bilaterale dintre Elveția și România, Elveția și Uniunea Europeană și România și Uniunea Europeană.

Care este răspunsul la întrebările orientative ale cercetării?

În urma celor patru obiective, am elaborat patru întrebări orientative de cercetare:

A funcționat programul sau intervenția? Da, a funcționat.

Măsurile implementate au atins obiectivele propuse? Da, au reușit.

Ce tipuri de proiecte implementate sunt încă operaționale și câte? Întrebarea a treia ne-a ajutat să descriem sustenabilitatea și modelul de gestionare a proiectelor. Nu am putut găsi dovezi solide că un proiect gestionat de guvern are șanse mai mari de funcționare continuă

decât un proiect gestionat de un ONG. Distribuția proiectelor încă active a fost de aproape 50/50; aceasta înseamnă că aproape jumătate din proiectele încă funcționale au fost gestionate de instituții publice sau guvernamentale, iar cealaltă jumătate a fost gestionată de un ONG. Mai mult de 75 % din proiectele implementate au fost sustenabile, ceea ce este impresionant.

A îmbunătățit SRCP relațiile bilaterale dintre Elveția și România?

Întrebarea a patra întreba dacă SRCP a contribuit la îmbunătățirea relațiilor dintre Elveția și România. Ideea a fost de a vedea dacă programul a îmbunătățit relațiile la nivel instituțional

Răspunsul este că trei fonduri tematice - Fondul pentru probleme de securitate, Fondul pentru participarea societății civile și Fondul pentru parteneriat și expertiză - au îmbunătățit ușor relația dintre Elveția și România la nivel instituțional.

SRCP nu a influențat relația dintre Elveția și UE sau dintre România și UE.

Acceptarea sau respingerea ipotezelor?

Ultima sarcină a capitolului nostru de încheiere este de a discuta ipotezele și de a determina dacă să le acceptăm sau să le respingem.

H₁ Programul de cooperare elvețiano-român a funcționat.

Putem confirma că Programul de Cooperare Elvețiano-Român a funcționat după efectuarea de cercetări, sondaje, interviuri și observații. Astfel, putem accepta prima ipoteză.

H₂ Obiectivele stabilite ale Programului de Cooperare Elvețiano-Român au fost atinse într-un grad ridicat. (>66% rată de succes).

Această ipoteză poate fi acceptată. Dar abordarea ei a fost mai complexă. A trebuit să agregăm rezultatele fiecărui fond tematic pentru a decide pentru sau împotriva ipotezei. În acest caz, discutăm despre o rată de succes de 2/3 a fiecărui fond tematic, ceea ce înseamnă că cel puțin cinci fonduri din cele opt trebuie să fie de succes.

H₃ Majoritatea proiectelor implementate nu au fost sustenabile. Mai puțin de 50% sunt încă operaționale și doar cele gestionate de instituții guvernamentale sunt încă active cu succes.

A treia ipoteză se referă la sustenabilitate și la organismul de gestionare a proiectului. Această ipoteză poate fi respinsă.

H₄ SRCP a contribuit la îmbunătățirea relațiilor bilaterale dintre Elveția și România.

Ultima noastră ipoteză poate fi, de asemenea, respinsă. Am analizat SIB-urile a șase fonduri tematice, 11 parteneri români și peste 150 de agenții de execuție. Un singur fond tematic a îmbunătățit relațiile dintre instituțiile participante. Două fonduri tematice au îmbunătățit relațiile dintre ONG-urile participante și unele instituții, iar două fonduri tematice au îmbunătățit relațiile dintre beneficiarii participanți, care erau persoane fizice în aceste cazuri.

Gânduri finale

A fost programul de cooperare elvețiano-român un succes? Populația a scăzut cu aproape două milioane de persoane în 10 ani. Dar PIB-ul național a crescut de la 127 mld. la 220 mld. euro.³⁵ Aceasta este o valoare impresionantă, având în vedere că România a pierdut aproape două milioane de oameni simultan. De asemenea, PIB-ul pe cap de locuitor a crescut de la 6190 la 11.419 Euro. Aceasta este aproape o dublare în 13 ani. Rata șomajului a scăzut de la 6,4% la 5,03%. Cu toate acestea, Indicele de Percepție a Corupției nu s-a schimbat în acest timp; clasamentul a rămas același, locul 69th, în 10 ani de campanie și investiții în programe anticorupție și ajutor extern. Combaterea corupției și a criminalității organizate, promovarea incluziunii minorităților defavorizate, consolidarea organizațiilor societății civile și abordarea migrației ar trebui să primească mai multă atenție. În medie, România s-a îmbunătățit mult de când a aderat la Uniunea Europeană, dar acesta nu este doar meritul Programului de cooperare elvețiano-român. Am aflat că România a avut ajutor suplimentar din străinătate: UE, Norvegia, Islanda și Lichtenstein. Cu toate acestea, având în vedere diferențele financiare dintre programele de ajutor extern, nu putem presupune că SRCP a contribuit semnificativ la îmbunătățirea generală a situației la nivel național. Cu toate acestea, contribuția a fost valoroasă; programul a fost capabil să găsească și să exploateze domenii de nișă neacoperite de celelalte programe de ajutor financiar.

Nu credem că programul a avut un impact semnificativ asupra relațiilor dintre Elveția și UE sau dintre România și UE la nivel instituțional formal. La nivel de proiect, SRCP a creat unele relații noi. Datorită fondurilor tematice, agențiilor și organizațiilor care au contactat experți elvețieni. Datele confirmă faptul că schimburile au avut loc în timpul implementării proiectului și, în unele cazuri, continuă. Elveția a putut beneficia de program prin promovarea acestuia în România și în celelalte 12 noi state membre europene; ceea ce nu este de neglijat, având în vedere dimensiunea Elveției.

³⁵ Site-ul web countryeconomics.com ne oferă o bună imagine de ansamblu a indicatorilor economici și sociali specifici pe care i-am utilizat. Am folosit datele lor pentru a prezenta situația în 2010 și 2020. www.countryeconomy.com/gdp/romania Accesat în septembrie 2024.

De asemenea, am aflat că circumstanțele economice s-au îmbunătățit în România în ultimii 5-6 ani, potrivit Camerei de Comerț Elveția-România; în 2018, România a exportat în Elveția bunuri în valoare de 446 de milioane de euro, iar în 2023, aceasta a fost de 753 de milioane de euro. În același timp, Elveția a exportat în România bunuri în valoare de 421 milioane de euro, iar în 2023, acestea aveau o valoare de 1081 milioane de euro. România devine tot mai atractivă și pentru investitorii elvețieni. În 2019, stocul elvețian de investiții străine directe a fost de 2,82 miliarde de euro, iar în 2022, de 4,02 miliarde de euro.

Nu putem atribui creșterea comerțului doar SRCP-ului. Cu toate acestea, se întâmplă, iar meritul SRCP este de interes secundar pentru oamenii din România. Principala lor preocupare este să își îmbunătățească situația socială și economică. Aceasta este ceea ce s-a întâmplat în ultimii 15 ani. Prin urmare, concluzionăm că SRCP a fost de un ajutor semnificativ într-un domeniu special și restrâns, cele opt fonduri tematice. De asemenea, știm că a avut o influență minoră asupra anumitor instituții românești, ceea ce este o realizare semnificativă. Știind că un al doilea program de contribuții începe în 2024, este o dovadă suficientă pentru noi că și părțile implicate l-au considerat un succes.

Bibliografie

Cărți/Jurnale

- Adam, Rudolf G., *Brexit Causes and Consequences*, Springer Nature, Elveția, 2020.
- Bamberger, Michael, Jim Rugh, Linda Mabry, *Real World Evaluation* (2. ed.), SAGE Pub, Thousand Oaks, CA, SUA, 2012.
- Bickman, Leonard apud Mathison, Sandra (ed.), *Encyclopedia of Evaluation*, SAGE Pub, Thousand Oaks, CA, SUA, 2005.
- Boulmetis, John, Phyllis Dutwin, *The ABCs of Evaluation, Timeless Techniques for Program and Project Managers*, (3. ed.) Jossey-Bass: San Francisco, CA, SUA, 2011.
- Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft*. 1999, (Constituția federală elvețiană, emisă în ianuarie 2008), Artikel 170 *Überprüfung der Wirksamkeit*, p. 50.
- Campbell, Donald Thomas, Robert K. Yin, *Case Study Research and Applications: Design and Methods*, Sixth Edition, Sage Publications Los Angeles, SUA, 2018.
- Chinez, Claudia, *Les Relations entre la Roumanie et la Suisse, 1938-1948. Entre Realpolitik et perceptions idéologiques*, teză de doctorat la Universitatea din Fribourg, Elveția, 2006.
- Dale, Reidar, *Evaluating Developmental Programmes and Projects* (2. ed.), SAGE Pub, New Delhi, India, 2004.
- David, Laura Teodora, Camelia Truta, Ana-Maria Cazan, Stefan Albisser, Manuela Keller-Schneider, *Exploring the impact of a career guidance intervention program in schools: Effects on knowledge and skills as self-assessment by students* în *Current Psychology*, Vol. 41, 2022, Springer Science+Business Media, publicat în iulie 2020.
- Davidson, Jane apud Sandra Mathison, *Encyclopedia of Evaluation* SAGE Pub, Thousand Oaks, CA, SUA, 2005.
- Mathison, Sandra (ed.), *Encyclopedia of Evaluation*, SAGE Pub, Thousand Oaks, CA, SUA, 2005.
- Melvin, M. Mark apud Langbein, Laura, Claire L. Felbinger, *Public Program Evaluation A Statistical Guide*, Sharpe, Armonk, NY, SUA, 2006.
- Mertens, Donna M., Amy T. Wilson, *Evaluation Theory and Practice, A Comprehensive Guide* (2. ed.), The Guilford Press, New York, NY, SUA, 2019.

Moravcsik, Andrew, *The Choice for Europe. Social Purpose and State Power, from Messina to Maastricht*, Ruthledge Publishing, London, UK, 1998.

Patton, Michael Quinn, *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2. ed.), SAGE Pub, Newbury Park, CA, SUA, 1990.

Pițigoi, Bogdan, Daniel Petean, Loredana Manolache, *Raport de evaluare. Proiectul "Sustainable Energy Action Fund" (SEAF), finanțat în cadrul Programului de Cooperare Elvețiano-Român pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse*. BIZ SPIN Consulting Srl. București, România, mai 2019

Rossi, Peter H., Howard E. Freeman, *Evaluation. A Systematic Approach* (5. ed.), SAGE Pub, Newbury Park, CA, SUA, 1993.

Stufflebeam, Daniel L., Chris L.S., Coryn. *Evaluation Theory, Models and Application* (2. ed.), Jossey-Bass, San Francisco, CA, SUA, 2014.

Zürcher, Dieter, Irina Bejan, Csilla Daniel *Raport final de etapă (EPR) noiembrie 2011-iunie 2019* Final august 2019, Zürich, București, Miercurea Ciuc, Elveția/România

Surse online

Instituții guvernamentale

Elveția

Legea federală privind Adunarea Federală (Legea Parlamentului, ParlA) din 13 decembrie 2002 (Statutul de la 1 ianuarie 2024) Articolul 27. Evaluarea eficacității. Document disponibil pe fedlex, www.fedlex.admin.ch.

Anexele pot fi accesate prin intermediul aceluiași site web al Consiliului Federal. Documentele utilizate sunt:

Anexa 1: Cadrul conceptual al programului de cooperare elvețiano-român

Anexa 2: Reguli și proceduri pentru întregul program de cooperare elvețiano-român

Anexa 3: Norme și proceduri pentru proiecte

Anexa 4: Reguli și proceduri pentru fondurile tematice

www.eda.admin.ch/schweizerbeitrag

Pagina de internet a Consiliului Federal, Departamentul Afacerilor Externe.

Pagina explică în detaliu totul despre cele opt fonduri tematice

www.eda.admin.ch/schweizerbeitrag/en/home/the-swiss-contribution/countries/rumaenien/thematische-fonds-in-rumaenien.html

Site-ul oficial al Departamentului Elvețian al Afacerilor Externe DFAE. Titlu:

Relații bilaterale Elveția-România www.eda.admin.ch/eda

În plus, a fost utilizat site-ul cu titlul Switzerland's European policy, Switzerland-EU in figures, disponibil aici www.eda.admin.ch/schweiz-eu-in-zahlen.html.

Pagina de internet a Consiliului Federal, pagina de internet a Secretariatului de Stat pentru Afaceri Economice, titlul:

Spațiul Economic European (SEE) Descrierea SEE www.seco.admin.ch/seco

Pagina de internet a Consiliului Federal, titlu: *Contribuția Elveției la UE extinsă: Semnarea unui memorandum de înțelegere* www.admin.ch/gov/en/start/documentation

Presence Switzerland, sub umbrela Departamentului Federal al Afacerilor Externe (DFAE), menține o prezență în rândurile DFAE și funcționează ca o ramură extinsă a guvernului elvețian în străinătate. Acesta este responsabil de promovarea imaginii Elveției și de punerea în aplicare a strategiei sale de comunicare în străinătate.
www.eda.admin.ch/presence-switzerland.html.

Site-ul oficial al Cancelariei Federale Elvețiene (Bundeskanzlei). *Volksabstimmung vom 26. noieembrie*

2006 www.bk.admin.ch/bk/de/home/dokumentation/volksabstimmungen/volksabstimmung-20061126.html

Site-ul Departamentului Federal al Afacerilor Externe (DFAE), "*A doua contribuție elvețiană: probleme și actori*" Pagina din 31 august 2022. Din păcate, nu există o pagină despre prima contribuție elvețiană. Dar instituțiile și actorii sunt aceiași www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/fdfa/aktuell/newsuebersicht/2022/08/zweiter-schweizer-beitrag.html

Contribuția Elveției la anumite state membre ale UE. *Der Schweizer Erweiterungsbeitrag. Bilanz zum Abschluss der Länderprogramme in den EU-12 Staaten* (publicat în mai 2020), p. 4. www.eda.admin.ch/schweizerbeitrag/de/home/der_erweiterungsbeitrag_2007-2024/laender/rumaenien.html

Site-ul Confederației Elvețiene, o pagină specială numită ARAMIS (Administration Research Actions Management Information System) Acesta este un sistem de informații despre proiectele de cercetare și inovare care sunt finanțate parțial sau integral de Federația

Elvețiană. Evaluarea are un număr și un titlu de proiect, iar pagina oferă informații suplimentare despre autori, sponsorul federal și fundația juridică. www.aramis.admin.ch

România

JOBS este cursul de orientare profesională pentru întreprinderi și școli. Pagina conține informații, statistici și materiale de formare gratuite pentru descărcare. www.jobsproject.ro/about-jobs/

CNDIPT a prezentat noul site al proiectului, *alege-ti drumul!* Acesta arată similar cu proiectul JOBS și oferă aceleași caracteristici. www.alegetidrumul.ro/despre

Pagina de internet a Echipei Naționale de Răspuns la Urgențe Informatică din România (CERT-RO). Documentul organizatoric este disponibil aici: www.dnsc.ro/vezi/document

Site-ul oficial al Poștei Române, cu documentul pdf atașat, Document: *Raport Anual 2010. Repere ale istoriei postale* www.posta-romana.ro

Portal Legislativ:

HOTĂRÂRE nr. 1.065 din 20 octombrie 2010

www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123330

HOTĂRÂRE nr. 324 din 23 mai 2019

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/214842>

LEGE nr. 151 din 24 iulie 2019

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/216610>

ORDIN nr. 253 din 23 februarie 2018

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/198281>

LEGE nr. 302 din 10 decembrie 2018

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/208647>

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. *Programul de Cooperare*

Elvețiano-Român www.dpfbld.mdrap.ro/programul_de_cooperare_elvetiano_roman_en.html

Site-ul Guvernului României, secțiunea Fonduri Europene Structurale și de Investiții, subcapitolul Alte Programe, titlul *Programul de Cooperare Elvețiano-Roman*.

www.fonduri-ue.ro/ch-ro

Pagina de internet a Ministerului Educației, învățământ preuniversitar, titlul Învățământ dual.

Site-ul explică noul sistem și face referire la noua metodă introdusă în urma Proiectului în Educație. www.edu.ro/invatamant-dual Un alt document legat de legislație este aici:

www.edu.ro/sites/default/files/OMEN%203393_Programe%20Scolare%20Gimnaziu.pdf

Organizații supranaționale

Site-ul oficial al Comisiei Europene. <http://www.ec.europa.eu/world/agreements/Switzerland> și www.ec.europa.eu/regional_policy

Site-ul oficial al Parlamentului European. Fișe informative privind Uniunea Europeană www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/95/european-regional-development-fund-erdf

Comisia Europeană. UE și Elveția vor semna un memorandum privind contribuția financiară a Elveției la noile state membre.

www.ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_06_234

Eurostat. Browser de date. PIB și principalele componente (producție, cheltuieli și venituri).

www.ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_gdp/default/table?lang=en

Organizații neguvernamentale

Pagina de internet a consorțiului format din KEK-CDC Consultants, The Civil Society Development și Parteneriatul Român de Mediu în calitate de Organism Intermediar Elvețian pentru gestionarea și administrarea ambelor fonduri. elvetiaromania.

Site-ul Radio România Internațional.

www.rri.ro/en_gb/german_landscape_architects_in_bucharest-2556309

Site al economiei țării. Editor de date statistice

www.countryeconomy.com/gdp/romania?year=2010

Pagina de internet a Transparency International. Editor al indicelui de percepție a corupției.

www.transparency.org/en/cpi/2010